

Od XIII vijeka u vlasti je Frankopana, prozvanih po njemu Tržačkim. Nakon njihove porodične diobe poslije smrti Nikole Frankopana, **Tržac** je dobio njegov sin Bartol 1449. godine. Grad Tržac potvrdio je ugarski kralj Matijaš Korvin Nikoli Frankopanu 1475. godine. Od 1552. do 1584. u njemu je krajiška posada. Turci su grad često napadali i nakratko ga osvojili već 1576. godine. Godine 1584. i 1588. odlučeno je da se grad napusti, ali je još 1590. godine imao posadu sa kapetanom Križanićem na čelu.

Turci su ga naselili i popravili 1626. godine, a posadom je upravljao čehaja bihačkog kapetana. Godine 1685. opljačkao ga je general Herberstein. U Tršcu je 1719. godine radila komisija za povlačenje nove granice s Austrijancima. Na spisku gradova iz 1837. godine koje treba zadržati, nalazi se i Tržac iako je već tada bio znatno porušen.

Grad se nalazi nedaleko od **Cazina** iznad ušća Mutnicc u Koranu. Tržac je prostorno utvrđenje smješteno na brijegu. Prosječne dimenzije obora iznose oko 62 x 60 m. Neuobičajen je način postavljanja grada na teren. Gradovi na visovima u pravilu su locirani na zaravni brijega. Utvrda Tršca opasuje vrh brijega spuštajući se sa bedemima i kulama niz njegove padine, ostavljajući unutrašnji prostor obora kao prirodan brežuljak čiji je vrh viši od bedema. Utvrđenje ima oblik nepravilnog četverougla, sa jednom šestougaonom bedemskom kulom na sjeveroistočnom uglu, po jednom okruglom kulom na sjeverozapadnom i jugoistočnom uglu i jednom polukružnom bedemskom kulom na sredini sjevernog bedema.

Na jugozapadnom uglu nema ni bedema, ni kule jer se na tu stranu teren strmo obara. Bedemske kule su raznih dimenzija, prilagođene zemljištu, bez zida prema oboru. Unutar ovog prostranog obora ne postoji branič-kula, te utvrda djeluje nedovršeno. Debljina zida bedema i kula varira od 0,8 do 1 m. Po svom tlocrtno-prostornom konceptu i po vremenu nastanka Tržac je gotička utvrda, čije odbrambene odlike zaostaju za njenom veličinom.

Husref Redžić
Iz knjige Srednjevjekovni gradovi u Bosni i Herecegovini
Sarajevo publishing, Sarajevo 2009.